

D Y A R Y V S Z

19384

Solennego Wiązdu do Stambułu, JASNE WIELMOŻNEGO JEJGO-MOSCI PANA P. RAFAŁA LESZCZYNSKIEGO

Woiewody Łeczyckiego, Generała Wielkopolskiego, a Posła
Wielkiego od Korony Polskiej do Porty Otomańskiej.

Diebus Aprilis, 1700 Anni.

NA ostatnim przed Stambulem kunaku kuciugczemedzy od małego mostu denomi-
nacya mającym, *decima quinta aprilis*, stanawszy I. W. I. P. Posel, listy od Regis-Effendego
y Maurokordatego zastał; z którymi I. M. P. Gorzki z Stambułu powrócił. Z tych respō-
sow *de omni humanitate* od pomienionych Ministrów vpewniony, żeby wyrazniejszy wiadomością był
informowany, *commisit activitati* I. W. I. M. P. Sremskiego Kąsztellana, aby pomienionych Ministrów
conveniat, y de tempore & ceremonialibus wiazdu *per expremum* traktował. W którą podróżą gdy I. M. P.
Sremski *accingitur*, od Regis-Effendego niektóre prezenciki I. W. I. M. Pana Posła życzliwym kō-
plementem *deferuntur*; które lubo lekkie, *liberaliter* jednak u I. W. I. M. Pana Posła wdzięczne się być
pokazały, bo wzaajem zegarek kryształowy przedniey sztoki y pozoru Regis-Effendemu ofiarował,
y *Latore* w pominkow vkontentować kazał. Stawa I. M. P. Sremski 16 *Aprilis* w Stambule, ale dla
publicznych negocyacji aż dnia drugiego *adivit* Ministrów, *omni honore* przyjęty, cokolwiek trakto-
wał, *ad votum* I. W. I. M. Pana Posła *retulit*, y owszem niektóre sami *auxerunt* okoliczności, osobliwie
konia jednego z stajni Cesárskiej pod I. W. I. M. Pana Posła, drugiego z stajni Wezyrskiej pod I. M.
P. Sekretarza, y pod inszych II. MM. Trzydziestu czterech; z wyraznym dokładem, że, na żadnym
wiedzcie, rakowa od nich *non practicabatur* ochota. *Insuper* deklarował assekuruiąc, że idacemu z wie-
czną przyaznią I. W. I. M. Panu Posłowi, nad inszych Posłów, przy wiedzcie lego *ampliabitur honores*.
Czas zaś wiazdu, 18 *eiusdem* dzień Niedzielny życzyli: któremu Maurokordaty *festivitate* *apposuit &*
diem faustum pradixit. *His premissis*, rano w Niedzielę przewodnią po Miży Świętocy, *cum toto* wiazdu *ap-*
paratu ruszył się I. W. I. M. P. Posel, *co ordine*:

Náprzód Chorągiew Wołoska, wszyscy w pancerzach y z dzidami, komputem 100 ludzi okry-
ta, z kotłami. pod czerwonym Znakiem z żółtym Krzyżem, takież y u dzid znaczki, gmin zaś z koń-
mi powodnymi roznych II. MM. *praivit*. Blisko za tą Chorągwią następowali siedmi trębacze z Sre-
brnemi trąbami, y doboż z Srebrnemi kotłami, wszyscy w barwie korálowej. Za nimi I. M. Pan
Rydzynski Koniuszy, za którym ośmiu rumakow Poselskich, w bogite siedzenia, rzędy, dywdyki v-
stroionych, w korálowej barwie málalerze powodowali. *Modico spatio* kilkanaście koni roznych Po-
koiowych y chłopcow, roznych II. MM PP. Przyjacioł, osobliwie w karmazynowey barwie vbrani y
porzanni. Za tymi pokoiowymi, Poselscy dwunaštu, w barwie iafno-cynamonowey, atłasowe zupa-
ny, którym P. Bułak starży pokoiowy *anteibat*. *Succedebant* dwunaštu pokoiowych w barwie Axa-
mitney karmazynowey, sobolami obłożoney. zupany Atłasowe, czapki Sobole, y u wszystkich iedna-
kowe złociste szable, a *subsequenter* porzannych sześciu Dworzanow. Za tymi mieysce wzięli I. M. Pan
Dombrowski Pisarz Grodzki Kaliski, Dworu Poselskiego Marszałek. Towarzystwa Pancernego 18
wszyscy w Pancerzach, Saydacžno, przy Kołczanach, oprawne Miśiurki, zgoła wszystkim stroiem y
porządkiem *visu digna exquisito*. Potym dwunaštu kompanij Vrsarskiey, w oboyczkach, naręczakach,
y Lampartach, porzannie y dostatnio. W bliższy zaś Kawalkacie, II. WW. II. MM. PP. Sremski,
Czerniechowski, Sandecki, Santecki, Małogoski, Spiczymirski Kąsztellanowie, I. M. P. Ernesthabal,
Oycowie Iezuici, Kapellani, I. M. P. Podstoli Owrucki Contlemosiani, I. M. P. Starosta Zydacze-
wski, I. M. P. Kąsztelan Sremski, bogatą apparencyą ozdobieni, I. W. I. M. Pana Posła *praeceperant*.
I. M. P. Sekretarz *lateri proximus* z lewey iadąc strony, I. W. I. M. Pana Posła, *cursum equi* trochę poprze-
dzał. Sam zaś I. W. I. M. P. Posel, w Kontufzu Niebieskim Sobolim, pod kitą w sztuce dyamentowey
bogatey przy Czapce, na koniu dzielnym iachał, który, szczerozłotym rzędem rubinami sadzo-
nym, kitą w sztuce rubinowey ogromney y bogatey, siedzeniem perłami sutym w złotych sztukach
kamieniami sadzonym, y dywdykiem na karmazynowym axamicie bogato perłami y złotymi o-
zdobnym kwiatami, *ad magnificentiam ornabatur*. Przy koniu Poselskim, pięć biegunow stroiem swo-
im *Mercurium referebant*; w ręką *nota magnitudinis* Srebrno-Złociste *Caducei*, na głowie lamowe kuski z
herbami, pod karmazynowym ze złotem kutasem, y pod strusiemi piorami; a nad vszami piora Sre-
brno Złociste, kafrany żółte atłasowe, od pała piora strusie ponsowego y złocistego koloru, *per modum*
factuchow prominebant: do nog w samey stopie, Srebrno-Złociste piora przyprawione, *non sine stupore vul-*

gi vifebantur. Po stronach blisko I, W. I. M. P. Poſta 30 Kuruczow w nowcy karmazynowey barwie, w koſpakach kunich, pod Srebrnymi Orlemi piorami, guzuw Srebrnych y potrzeb modą Węgierską ki mieli, krorzy *pridie wiazdu in aſiſtentiam* I. M. *aderant.* zaraz z kunaku *vtroq, latere procedebant.* Za zynowe, Porucznik, Chorąży 4. VnderOfficyerow 10, konſayfrow, 2. Dobofzow pod lamowym białym kornetem, z Krzyżem takżę lamowym czerwonym y trefnna ſkophia.

Potym Obozny pod znązkietem Tabor prowadził/ ktorogo tã Ordynacya: ſłã Poſełſka Kã-
retã Pãryſka wſytkã ſłocista/ bogãta/ eugiem wilgãtym/ w ſorãch áxamitnych ſłocistyſz/ Romie
guzy/ ſãble/ ſãbeltãſy/ obuchy/ y pãſy ſożonego/ ornati & onulti. Druga Poſełſka Kãretã z kãro-
pki Sobole. Zã tymi ſly trzy Kãrety poſoſne/ J. W. P. Sekretarzã/ J. M. P. Sremſkiego/ y
J. W. P. Stãroſty ſydãzewſkiego/ Kolãſki 4. przykryte/ rożnych Iſh: M. M. Poſełſkich Kãrã-
fãch wyſywanẽ. áptekã/ piwnece/ kuchnie/ kuznia/ tudzież kãrawany Przyaciãłſkie 4 y Wozow
15. poſoſno/ á potym Towãrzyſkie y rożnych imnych ſtarbuki/ poczworne y podwoyne num: 35. Nã-
oſtãtek Podwozy y formãſkie Wozy nierozczwãnym ciãgnety ſie Taborem. Hac diſpoſitione kto-
ra tu exprimitur, z ſãmego kunaku ruſywyſy ſie J. W. J. P. Poſeł/ komputem ſwoim 658. Oſob/ y
koni 1062. cãłego wiazdu obſervabatur ſeries. O mile dobra wyiechawſzy ordinatiſſimo curſu
potyſãiz w ſilkunãſtu koni Agowie y do Sãrãiu Suliman Bãſzy z drogi wlewa nãd ſlawna ſãtã
Czerpidzi Czãir polożonego J. W. P. Poſta zãpraſãiz. zã ktorymi zãraz Czãus Bãſã Generalny
Mãrſãlek Szpãhilarãgãſy General Szpachow żółtego znãku Szlichtar Agãzy General Szpachow
znãku czerwonego/ z liżnã pieſzſzych Szpachow przy komech áſſiſtencyã przyieſdzãiz/ humaniter
wſyſcy powitawſzy/ Czãus Pãſã do pomienionego zãpraſã Sãrãiu; á w tym ſilkãdziejſiat Czãu-
it multitudo. Przy ktozey frequency J. W. J. P. Poſeł do przeſtrzeſnego deducitur Sãrãiu. Tãm
biona/ dywãnãmi y bogãtymi weſgłowãkami wſlana proſony concendit. ktořã że dla ſzãpłocãci
ſwoiey niewiele Oſob capere mogłã/ drugich Iſh Moſciow zãraz pod namioty proſono/ tylko J.
M. Pan Sekretarz á ſilkã Iſh Moſciow Pãnow Przyaciãł Tãſnie Wielmożnemu Jego Moſci
Pãnu Poſtowi aſſidebant. Premillis ceremonialibus: w czeſtowãniu kãſy / ſorbetem / umywã-
niem y kãdzeniem Suſtry inſtruantur y przy ochocie czeſniacych Turkow circiter 30. Potraw ro-
żnych y rybne mieſãizãc nã ſãrſurãch/ ſuccellive apponuntur, ſilkã Turkow in Miniſterium or-
dynowãnych w podãwãniu ſorbetow / w poſtãwãniu potraw/ y w ochotney przyſtudze / muner-
ſuo invigilabant. Zãrownã ochotã y ceremoniami/ wſyſkich pod Nãmiotami czeſtowano / iednãk
że nie dlużo accumbendo menſis ſkończono trãktãment. Gdy czãs ruſzenia inſtabat. przychodãiz
Czãus Pãſã przy komplementie aby wdzięczna ochotã byłã ludżko wyprowadza y Tãſnie Wiel-
możnego Jego Moſci P. Poſta nã koma Ceſarſkiego w rzãd ſłocisty y wſtedzenie dyukier Sãrã-
ſer iãtã go y ſam Ceſarz zãżywa/ ubrãnego zãpraſã podlug deklaracyi/ koni pieknych y ſtroynych
przyprawãdzono y kto chciał dawãno. Wiele ich iednãk odprowadzono / bo naſi z ſwoich kon-
tenci ich nieãffektowãli. Wle wiecey nãd godzinẽ w tym Sãrãiu zãbãwãwyſy pułtory godzinẽ Or-
dynãrnyney iãzdy punktuãlnym porzãdkiem Tãſnie Wielmożny Jego Moſc Pãn Poſeł continu-
avit, Turcy ſtronãmi iãdãc/ dlużo dzyrydãmi gonitwy exercebant, á potym o cwiãcã mili od Mã-
ſlã Czãuſowie Ceſarſcy/ wielkie bãrdzo ſawoie Miodzãweze/ ktorych tylko na Dywãny á nã pu-
blicznã Ceſãrãzowi áſſiſtencyã zãżywãli/ przybrãli ſie/ y miedzy kompãniã Vſãrſkã wiãchãli Czãuſ
Pãſã z pomienionymi Szpachow Generalãmi przed ſãnym Tãſnie Wielmożnym Jego Moſciã P.
Poſtem/ y Jego Moſciã Pãnem Sekretarzem greſſum obtinuerunt. tym porzãdkiem appropin-
cia ſamã evãnerunt, bo ſie inãzey poſkazãlo. że tylko z potoczney zwãdy leviter ſauciavit. y zã-
rãż z roſkãrã Czãus Bãſſy pod wãrte wãziety/ cum declaratione ſatiſfactionis iſtantaneã: ante
aditum Mãſlã gdy numeroſa vulgi agmina w pole wyſzedſzy/ ingenti widzenia deſiderio, trãktã-
tãmi/ Officyerowie z dobytymi ſpadãmi munderowãni. Jãzdã wſytkã propter anguſtiam dro-
gã y ſubſequenter dla wſſkich w Mieſcie Wle po dwuch konnych ingreſſom ordynowãnym/ y eo-
ordine & paſſu ſecundo attingimus Mãnia, bliſko godzin czterech przed ſãmo Mãſio ten ákt ſo-
lenniter kontynuowãny / nierozczwãnã frequency owoſem nieprzyeżãzanymi tłumãmi cãſnelã ſie in
oſnã/ ganſi/ y cãſnieyſſe/ w gniãchãch/ non vacui proſpectus. Pretio obſtãlowãne framy / ro-
żnych Poſtów cudzoziemey occuparant. Nãwet y ſãme dãchy curioſa Plebs inſederat. Stroiã Ky-
cerſkiego/ komplãcencyã porzãdãw y áppãreneyi plauſibilis intuitus/ Biegunow ultrocitroq; iz-

pius cursitantium attonita indigitatio, y tym podobnie motus turbam repleverant. Ale nayosobliwiej
 meretur wspomnienie Chrześcian Niewolników/ zaszędziących w Niewoli Branki luctuola facies.
 ktorzy obaczywszy/ na Woyskowych znákách publicznie przez to Miasto rozwinionych Brzyżá S.
 insignia pro motu animi od lez utrzymać się nie mogli: quas spectavimus ipsi: w pul Miastá
 3. Czorbádich stroynych y kitámi stroiu swego ozdobnych z pulkami swymi Tánzárów subseqvē-
 ter Jásme Wielmożnemu Jego-Mości Pánu Posłowi in assitentiam stawáli po Vlicách. Tra-
 ctu & ordine ktory in promillis d. notatur. Do samego Sáránu Turcy ássistowali y tam w pro-
 wádzirzsy Czás Bášá/ z pomienionymi Szpachow Generalami áz ná dywan J. W. J. M. P.
 Poslá odprowadzili. ktorzy ledwo z Pálacu regredi/ gdy od Poslá Cesarzkiego przez J. M. P. Pána
 Sekretarzá J. W. J. M. Pan Posel powitaniem y zyczliwością compeliatur, y ták subseque-
 ter od Posłow Ich-Mościow Fráncuskiego/ Angielskiego/ Weneckiego/ Olenderzkiego/ Mostierskiego/
 Kákuskiego z/ od Tekielego y Dukci reitro wánego Gospodará p-r secretarios oddáne Wizyty /
 absit scripto iactantia genuinē godzi się referre ták lenum, samego Wezyrá iáko & publica ma-
 iorum leuomq; assercionem, że metylko ten wiazd nád inże terázimieyszych Posłow praepositur á-
 le y podobnego temu niepamiętá. Rzecz pewna/ że y sam Cesarz privatim spectando interfuit.
 Sáránu zás tego J. W. J. M. Pánu Posłowi do stáncyi náznáczonego przedtym Wezyrskiego /
 á teráz Cesarzkiego ea fama, że w całym Stámbule magnificentiús non dabatur opus. Blisko
 nád Morzem położony/ zdrowym powietrzem y wesółym ná Morze poblížsych Insul y Gor Azy-
 átyckich prospektem szesliwy/ extra angustias Miastá przed Meczetem donominácii Sultan A-
 dhmet. Szesćis wymosłymi minarámi y pod kopulámi/ gradatim ascendentibus spámálym fácy-
 áta lofowány Medyat dlugi y obszerny Hypodromus/ ná ktorym y teráz Equorum Cursus exer-
 centur, w pul tego Máydánu między Pálacem á Meczetem/ w kwadrat z ciosanego iednostáyn-
 go kámienná/ kilkudziesiat lokéi altitudinis in sumitate, záostrzona Columná refert z káždéy stro-
 ny per modum napisow dawne Egipcyanow Symbolica Indicia Ná postumentie zás leguntur gre-
 ckie inskrypcie/ y iedná á parte Meczetu inskrypcia łacinska tymi wierszami continetur,

Difficilis quondam Dominis parere severis

Iussus; & extinctis palmam portare Tyrannis

Omnia Theodosio cedunt Soboliq; perenni

Ter Dijs esto honor annis perpetuisq; diebus:

Druga ku Morzu miedziána Columná Smoká o trzech Wezych głowách reprezentuie. Trz-
 eia subseque-ter z ciosanego kámienná in quadrum ukladána/ majori nád inże altitudinis factus Pá-
 lácú iáko wielkiej appárencyi iudicia. ták ex abusu desolácii: w tych dniách ktore po wiezdzie ná-
 stąpiły od Wezyrá Regis-effendego y Maurokordátého oddáne Jásme Wielmożnemu Jego-Mości
 Pánu Posłowi upominki/ ále te práwie wśytkie tylko od pomáráncz/ Cytryn/ pomágranat/ fru-
 ktow/ kwiatow/ béráncow/ y gołebi. Die 27/ Maurokordáty iáko dawnych Etáktatow K-
 nipotentiarius, oddáwał wizyte Jásme Wielmożnemu Jego-Mości Pánu Posłowi. 28 Aprilis
 dzień Audyencyi Wezyrskiej náznáczony. Gdy Jásme Wielmożny Jego-Mości Pan Posel m-
 z Pálacu wypiezdjáć/ kóma pod Jásme Wielmożnego Jego-Mości Pána Poslá y pod innych J-
 M. P. Posłow pięknych y stroynych kómi ss. przy káždym bábła y Buzdygan przyprowadzono/ y Czás
 Bášá z tymi wśytkimi/ ktorzy ná Wiezdzie recenslebantur stáneli/ z tó tedy assyficiency & appa-
 ratu iáko ná Wiezdzie (okrom Muzyki y Woyskowych Kynstników/) poiechál do Wezyra J. W.
 J. M. Pan Posel/ tam od Czás Bášy do pokoju odprowadzony/ Wezyra nie zástál/ tylko R-
 gis-effendego y iego Richái/ y Czásow kálanásie/ medlugo ná stołku Tureckim Arámitny
 kármázynowym omnibus adstantibus posiedziawśy/ z bliższego Pokoju Wezyr pod obiedwie K-
 ce prowadzony przychodzi. Po Przywitaniu obádwy ex opposito blisko siebie usiedli/ po pr-
 wey Kce Wezyrá stal Regis-effendi/ á po lewey Richái y Czás Bášá; po audyencyi rázen
 Wezyrowi y Jásme Wielmożnemu Jego-Mości Pánu Posłowi Sorbetu podáno/ & solita Cere-
 monia kádzono. Ráwtan ná Jásme Wielmożnego Jego-Mości Pána Poslá/ Jego-Mości Pá-
 ná Sekretarzá/ y na innych J- M. P. Posłow ss. Kástanow włożono/ godzinę tam zabáwivśy/ ed-
 dem ordine & assit-ncijs Jásme Wielmożny Jego-Mości Pan Posel do Pálacu regreditur. 30
 Aprilis. upominki od J. W. J. M. Pána Poslá przez J. M. Pána Márzállá Dworu swego We-
 zyrowi Jego-Mości oddáne/ to iest: Stoł wielki srebrny/ dwa Girydany wielkie srebrne
 Szkatulá kámiennámi sádzona/ Wánná srebrná grzywien 120. Lichtarze wielkie srebrne do dwu
 nastu świec. Richái zás Wezyrskiemu dwa Lichtarze srebrne/ dwie flágy pstro-złociste/ y dwa
 Czáry złociste Audyencya u Cesarzá Jego-Mości pro 4. Maj Jásme Wielmożnemu Jego-M-
 ści Pánu Posłowi deklarována.